

A MAGYARORSZÁGI
BORBÉLYOK ES FODRÁSZOK
 LAPJA.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr.
 Fél évre 2 „ 50 „
 Negyedévre 1 „ 25 „

Megjelen:

Minden hó 1. és 15-én

A budapesti borbély, fodrász és parókakészítő ipartestület, a budapesti fodrászsegédek önképző, betegsegélyző és temetkezési együletének hivatalos közlönye.

Borbélyok, fodrászok és parókakészítők szakközlönye.

Szerkesztőségi
 Iroda és kiadóhivatal:
 BUDAPEST,
 V. nagy koronateza 34.

Szerkeszti:
Pollák József.

Az országos értekezlet.

Az 1887. évi augusztus 23- és 24-ik napja, minden borbély és fodrász előtt emlékezetes lesz.

Ezen napon tartatott az I-ső magyar borbély és fodrász értekezlet.

Első mozgalom volt ez, mely iparágunk érdekében megindult s ha áldás kíséri az ott elvégzett munkánkat — bő kárpótlást nyújt mindazon fáradozások és áldozatokért, melyeket szaktársaink iparunk érdekében hoztak.

Az országos értekezlet visszaükrözte szaktársaink azon igazán legbensőbb érzelmeit, mely a nehéz munkával való komoly küzdelemnél jelentkezni szokott.

Az országos értekezletet megtartottuk tehát, melyhez most már azon hő óhajunkat kapcsoljuk, hogy az ott hozott határozatok érvényre juthassanak.

Kötelességünknek ismerjük, hogy az értekezlet lefolyását t. olvasóinkkal bőven ismertessük.

I. n a p.

Aug. 23-án reggeli 9 órakor már színültig megtelt az országos iparegyesület nagy terme. Annyi vidéki szaktársat még nem láttunk soha együtt.

A résztvevő szaktársak mintegy 200-an lehettek: ép ezért csak a városokat fogjuk felemlíteni, a honnan szaktársaink képviselve voltak:

Aranyos-Maroth, Arad, Budapest, Balatonfüred, Besztercebánya, Beregszász, B. Madarás, Balassa Gyarmath, B.-Gyula, Békés Csaba, Csongrád, Eger, Fogaras, Fehértemplom, Facset, Felső-Eőr, Győr, Halas, Keszthely, Körömczbánya, Körömend, Katymár, Karczag, Komárom, Kassa, Losoncz, Makó, Miskolcz, Moór, Monor, Nagy-Káta, Nagy-Várad, Nyirbátor, Nyiregyháza, Nagy-Ösz, Nagy-Ényed, Nagy-Mihály, Nyitra, Orosháza, Pécs, Pápa, Rákospalota, Szöreg, Székesfehérvár, Selmeczbánya, Szarvas

Szolnok, Szeged, Szt.-Gothard, Szigetvár, Sárvár, Tata Tóváros, Tab, Török-Szt-Miklós, Ungvár, Uj-Pest, Ujvidék, Vaiszló, Vác, Zólyom.

Az értekezletet Joszt Péter 9 órakor nyitotta meg a következő beszéddel.

Tisztelt országos Értekezlet!

Mélyen tisztelt uraim!

Mindenekelőtt legyen szabad önöket üdvözölni e helyről, az értekezleti nagy bizottság nevében is; a vidéki szaktárs uraknak pedig lelkes „Isten hozott“-at kiáltok azon meleg óhajjal, hogy legyenek üdvözölve a fővárosban, mint a helybeli szaktársak kedves vendégei, érezzék magukat jól körünkben; legyen Önöknek az itteni rövid tartózkodás kedves emlék mindenha! Közös tanácskozásunk eredménye pedig oly előnyös legyen, hogy ez értekezletünket a jólét sarkpontjának lehessen nevezni iparunk fejlődési történetében.

Mint méltóztatik tudni, a kis sebészet és a foghuzás kérdések rendezése lebegett szemünk előtt, mikor ezen értekezlet megtartását kezdtük hangoztatni. Hogy mennyire fontos ezen ügy, annak esetelesére hivatva vannak e kérdés, e tárgy előadói. Én csak annyit akarok felemlíteni, hogy a jelenlegi helyzet tarthatatlan, hogy ezt valahogyan rendezni kell. (Ugy van!) Nem vágyunk ugyan doktorokká lenni, (általános helyeslés) de — mert hivatva vagyunk erre — mindenesetre annyit akarunk tanulni, hogy a kis sebészet és a foghuzás idő szerinti elsajátításához és végzéséhez való képzettséget, de az erre vonatkozó jogot is — kinyerjük.

Hogy a magas kormány az erre szóló engedélyt megadja-e vagy nem, azt még most nem tudhatjuk, de tanácskozásunk komolysága és a határozothozatalok egyöntetősége, ügyünk javára leszen.

Uraim! Nem vagyok éppen hiú ember, de a mai napra önökkel együtt büszkék lehetünk, és biztosítom önöket, hogy ezt életem legszebb napjának fogom tartani, és ennek dicsőségét legfőlebb azon nap fogja elhomályosítani, mely nap jelenlegi tanácskozásunk eredményének sikerét fogja hirdetni, akkor, a midőn régi jogaink visszaadatni fognak olyképen, hogy a hazai borbély nemcsak tárt, hanem képzett

és joggal fölruházott foghuzó is lesz, (helyes, éljen!)

És most a tagtárs urak figyelmébe tárgyalásalá kerülő napirendre felhiva — ezennel a borbély és fodrász első országos értekezletet megnyitónak nyilvántom. (Hosszantartó éljenzés.)

Hogy a szokásos alakulás parlamentáris rendben történjék, kérem kell egy korelnök és jegyzőnek a megválasztatását.

Ha a javaslat tételre följosigitanának e tisztségre Mezey Péter urat ajánlnám, (szünni nem akaró éljenzés) kit is tapasztaltsága és kora egyaránt hívják meg e helyre, jegyzőnek pedig testületünk jegyzőjét Pollák József urat ajánlom. (Éljen!)

Ezután Mezey Péter korelnök elfoglalta az elnöki széket és az értekezletet felhivta, hogy 2 elnököt, 2 alnököt és 4 jegyzőt válasszon Mire egyhangulag elnököknek: Joszt Péter Budapestről, Gáál Kálmán, Sz.-Fehérvárról, alelnököknek: Sáffár József Nyitráról és Grosz Lambert Szarvósról, jegyzőknek: Barna Lajos Sz.-Fehérvárról, Gera János Szegedről, Kalamenovits Géza és Pollák József Bpestről, — választattak meg.

Az elnöki széket Joszt Péter elfoglalva a következő szavakat intézte az értekezlethez:

„Tisztelt országos értekezlet!

Becsés bizalmukért köszönetet mondván, bátor vagyok kijelenteni, hogy e szép tisztséget szívesen elfogadom nem annyira személyem kedvéért, mint inkább azon intézmény kedvéért, melyet szerencsés vagyok képviselni; tehát a budapesti borbély, fodrász és parókakészítő ipartestület méltósága érdekében nagy köszönettel elvállalom ezen reám nézve is oly megtisztelő elnökséget.

Az értekezlet tisztelt tagjaihoz csak azon kérelmet intézem, hogy engem e föladatombam támogatni szíveskedjenek; hogy mindenki — a jó ügy érdekében — tanácskozásunk komolyságát és méltóságát szem előtt tartva, parlamentáris magaviseletet tanusítson.

Mielőtt napirendre térnénk, szükségesnek tartom a következő házrendet fölolvadni és elfogadásra ajánlani. Pollák József jegyző a házrendet fölolvassa.

H á z r e n d.

1. Szólásra följegyzett tagok minden tárgyhoz egyszer hozzá szólnak, és az indítványozók zárszóval is élnek.

Az Elnökségnek mindig jogában áll fölvilágosítások adására fölszólalni.

2. A szavazás nyiltan, fölállással történik, titkos szavazásnak, csak személyes kérdés elintézése céljából van helye.

3. A határozatok általános szótöbbséggel hozatnak; szavazatok egyenlősége esetén, az elnök szava dönt.

4. Oly kérdések elintezésében, melyek tisztán vidéki jelleggel bírnak, csakis vidéki tagok és valamely város vagy helység képviselői szavazhatnak.

Mezey Péter a házrend 4-ik pontja ellen emel

szót, mert a vidéki szaktársak a budapesti szaktársakéval egyenlő érdekekért harcognak, miért is kéri e pontnak a házrendből való kihagyását (helyeslés.)

Ezután Gruber István aradi szaktárs, Mihelics József bpesti szaktárs szól hasonló értelemben, mely után az értekezlet kimondja, hogy a házrend 4-ik pontja egészben elvettessék; míg a többi 3 pontot minden módosítás nélkül elfogadják.

Következik a napirend első tárgya: a foghuzás kérdés rendezése. Előadók: Mezey Péter és Reisz Antal urak.

Elnök: Felkérem Mezey Péter urat, mint eme tárgy előadóját, szíveskedjék határozati javaslatát előterjeszteni.

Mezey Péter: Az előadásra nekem kialott tárgyról kicsinyben mult, hogy csak levélben refferallhatam volna és pedig azért a megtámadtatásokért, melyeknek ki voltam téve, de végre is ugy gondozkodtam, hisz itt arról van szó, hogy iparunk felvirágzását, szaktársaim anyagi helyzetét mozdítsuk elő. Igy ezt minden személyes éretek fölé kellett helyeznem (éljen!)

Ezen esetről egy történet jut eszembe:

„Egyszer egy tábornok — katonáit utközetbe akarta vinni, mert látta, hogy abból hazajára nézve előnyt huzhat, de a katonák fellázadtak ellene és helyéből elmozdították; jött azután egy másik tábornok, kivel aztán minden zúgolódás nélkül végig harcoltak, a volt tábornok pedig, mint egyszerű közlegény vett részt az ütközetbe.

Én is olyan helyzetbe vagyok és örvendek, hogy azon általam megpendített eszme, hő követőkre talált és habár nem az én vezérletem alatt, mégis bele mentek az ütközetbe (éljen!)

De hogy tárgyamhoz térjék — engedjék meg, hogy visszatekintsek iparágunk történetére s röviden vázoljam:

A legrégebbi időben a borbélyok, mint orvosok illetőleg sebészek működtek.

Mária Theresia megdicsőült királynőnek, a borbélyok részére az egyetemen nyitattott egy külön tanfolyamot, a honnan nem egy híres orvos került ki szktársaink közül.

A 40-es években már a gyógyászat csak orvosi rendeletre lett megengedve, 1871-ik évben pedig a foghuzás végkép meglett tiltva a borbélyoknak.

Ha akkor csak tétlenül néztem volna, hogyan kobozzák el ezen jogainkat, ma nekem sem volna szabadalmam arra.

Ez időben szerencsém volt Szeged városának proseniorja lehetni s így a czéhnél megmozdítottam minden követ, hogy a foghuzást eltiltó rendelet visszavonása végett lépéseket tegyen.

De hasztalan!

Végre midőn láttam hogy minden ebbeli fáradozásom dugába dül 1872-ben magam nyujtottam be kérvényt a nagym. miniszteriumhoz és — eredményel, mert azoknak kik 1872 évig a foghuzás gya.

korlatában voltak, továbbra meghagyatott ebbeli joguk (éljen!)

Ha tehát ez sikerült egyes embernek, mennyivel inkább sikerülni fog az országos értekezletnek mind azt kivívni, a mit czélul kitűzött.

Ha van a fővárosban mentőtársulat, szükséges hogy a vidéknek is legyen olyan megbízható egyéne a hova fordulhat gyors segély szükségessége esetén a társadalom egy — egy szerencsétlenül járt tagja.

Azt jól tudjuk, hogy a vidéki kisebb városokban alig van egy két orvos, rendszereszek sem találhatók honn.

A magy. Miniszterium 6398/84 sz. a. a fővárosi borbélyoknak kézbesítettett egy füzetkét, melyben meghatározza, milyen díjakat szedhet a vérvelelek és egyéb idevágó munkálkodásáért a borbély.

Most azt kérdem: Nem-e ismertetett el ez által abbéli jogunk, hogy e téren működhetünk, nem-e jele az annak, hogy a borbélyok e téren még is csak használható emberek (ugy van!)

Mos tehát azt vagyok bátor kérdeni: mennyivel inkább felelhetne meg a borbély eme emberbaráti kötelességének és hivatásának, ha gyakorlat mellett, theoretikus képzettséggel is bír.

Mennyivel inkább méltányos tehát így a mi kérésünk a kis sebészet gyakorolhatása tekintetében.

A foghuzásban még rosszabul állunk a vidéki orvosokkal, mert általán tudva van, hogy azok vagy nem tudnak fogat huzni, vagy nem akarnak (ugy van!)

Nincs tehát más hátra, mint hogy a patiens a fájós fogával sétáljon fel Budapestre, (derűtség) mert itt van elég!

Mindezek után tehát van szerencsém a következő határozati javaslataimat, ugy a foghuzás, mint a kis sebészet tárgyában beterjeszteni.

A kis sebészetre vonatkozó határozati javaslat.

1. Tekintve, hogy a borbélyok századok óta a foghuzás, érvágás, ugy köpülőzés: szóval a vérvétellel gyakorlatának teljes szabadságában voltak, —

2. Tekintve, hogy a magy. kir. belügyminiszterium 6398/84. számú rendelete azonlátszatot involválja, hogy a borbélyok eme jogai manapság is, fennállanak. —

3. tekintve az, hogy a főváros közönsége érdekében, (daczára, hogy itt annyi orvos létezik) újabbnál újabb intézményeket hoznak be, hogy a szerencsétlenség alkalmával rögtöni segély nyújthatassék. (Ilyen a legutóbb felállított „Mentő társulat.“)

4. tekintve azt, hogy a vidéken az emberiség érdekében minden ilyenmü intézkedés épp ugy kell hogy létesitessék, mint a fővárosban, mi azonban a vidéken teljes lehetetlen, miután a vidéknek sem kellő számú orvosa, sem orvos növendékei nincsenek; tehát ily intézmények életbe nem léptethetők, —

5. tekintve most azon intézkedéseket, melyek szerint a régi jogosított borbélyoknak, ugy a foghuzás, mint mindennemü vérvétel megtiltatott (utóbbi ugyan még orvosi rendelet mellett végezheti) más részről pedig minthogy számos eset azt bizonyítja, hogy egy-egy szerencsétlenül járt embernek pl. szélhűdés stb. esetekben rögtöni segélyre van szükség, a borbély mint szakavatott ember fontos szolgálatot tehet, mert sok esetben mire az orvost feltalálják, már a beteg rég meg szünt élni, holott rögtöni segélyvel megmenthető lett volna, —

6. tekintve különösen a foghuzások gyakori eseténél, hogy a falvakban soha fogorvos le nem telepedhet, a borbély ki eddig hivatta volt, ettől eltiltatott, — a szenvedő emberiség arra kényszerítettik, hogy a soha nem tanult idegen ágbeli iparosok kontárkodását vegye igénybe, —

7. tekintettel továbbá a németországban fennálló idevágó törvényekre, melyszerint a borbély iparosok részére külön tankönyvek, (für Chirurgicalische Heilgehilfe) vannak tanulmányozás végett kibocsátva melynek alapján bármely megyei, kerületi orvos előtt vizsgát tehetnek, minek következtében a vizsgálat tevő, sebészsegéd, (Helgehilfe) czimet nyer. Az így végzett egyének azután minden irányban első segélyt nyújthatnak, —

8. tekintve végre, hogy háborus időkben gyakorlott egyénekre szükség van, kik minden sebészi műtétekben jártasok, — nagyon is szükségesnek mutatkozik, hogy a borbélyok jogai továbbra is épségben tartassanak, illetőleg ebbeli jogaik kibővítessenek, miért is a nagyméltóságú belügy-, illetve vallás- és közoktatási miniszteriumnál kérvényeztessék, hogy a „foghuzás“, „érvágás“, „köpülőzés“ oly borbélyoknak megengedtessék, kik tankönyvek alapján vizsgát tenni képesek. A vizsga a megyei vagy kerületi orvosok előtt történhessék, ugy mint az Poroszországban szokásos. Azon borbélyok, kik 1872. évben kiadott rendeletek alapján e foghuzás gyakorlatában meghagyattak, azoknak az érvágás és köpülőzés is megengedtessék.

8. Ha pedig a vizsgának az említett módon való letétele meg nem engedtetik, kérvényezzük azt, hogy az „egyetemen“ tanfolyam nyitassék a borbélyok részére, a kis sebészi műtétek elsajátítására. Mindkét esetben az így vizsgázott borbélyoknak, nemkülönben a régi borbélyoknak is — kik a foghuzás gyakorlatában vannak, (ezek azonban a vizsgázás alól felmentendők lennének,) megengedhető legyen, hogy üzleteik fölé, a „Sebész segéd“ czim kiírható legyen, hogy így a közönségnek arról tudomása legyen; a hol rögtöni segély nyújtható.

Ezek volnának mai értekezésem főbb pontjai, kérem ezeknek elfogadását és ennek végrehajtására egy végrehajtó bizottságnak megválasztását

tisztelettel

MEZEY PÉTER.

Ezen kívül bátor leszek még a következő határozati javaslatot benyújtani és azt is elfogadásra ajánlani. Daczára annak, hogy erre napirendünk nem terjeszkedik ki, még is szükségesnek tartom az országos értekezlet erre vonatkozó fölhatalmazását kérni, hogy a megválasztandó végrehajtó bizottság ezen határozati javaslatom értelmében is járhasson el. Mert ha esetleg az előbbi javaslatunknak eredménye nem volna, de ha eredménye lesz is: hogy minden törekvő borbély módjában legyen — ha képes nek érezzi magát. — hogy fogorvossá lehessen. (Halljuk!)

A határozati javaslat a következő:

1. tekintve, hogy a foggyógyászat mai napig rendezve nincs.

2. tekintve, hogy az orvosi kar erre nézve már megtette a kellő lépéseket, oly módon, hogy a foggyógyászat tanfolyamra csak 4 latin osztályt végzettként vehessenek fel:

3. tekintve azt, hogy a borbély mesterek, kik a foghuzás mesterségében már kellő gyakorlattal bírnak, az így berendezett tanfolyamra egyáltalán be nem iratkozhatnak, végzett fogorvosokká nem lehetnek. — a következő javaslatot kérném elfogadni, és ezt a sebészet iránt benyújtott kérvénynyel kapcsolatban, szintén a mlrt. vallás és közoktatási miniszterium elé terjeszteni. És pedig a következő alapon:

Mint hogy a foggyógyászat eddigelé, kellő rendezést nem nyert: a mennyiben rövid idő alatt ez irányban intézkedés tétetnék oly formán, hogy erre nézve tanfol am nyitvatnék, kérjük a mlrt. vallás és közoktatás ügyi miniszteriumot, hogy a borbélyok, mint gyakorlott foghuzók, kivételesen, szabaduló okmányok felmutatása mellett a foggyógyászati tanfolyamat hallgathassák és mint végzett „fogászok“ fogorvosi oklevéllel nyerjenek elbocsájtást.

Mezey Péter ezen határozati javaslata is — Krämer Domonkos ur felszólalása után — egyhangulag elfogadtatott, de olyképen, hogy ez az előbbi javaslatunktól teljesen elkülönítve terjesztessék szintén fel a miniszteriumnak, akkor és olyformán, amikor és a mint azt a végrehajtó bizotttág jónak látja.

Reisz Antal: Mélyen tisztelt értekezlet.

A jelen században, hazánk rohamosan fejlődik és iparkodik a nyugati államok képzettségéhez hasonló fokra emelkedni.

Ezen méltó törekvést és haladást, nemcsak a művelt és tanult emberek, hanem a természet által józan észszel megáldott iparosok is tudják méltányolni.

A borbély a foghuzásban évszázadokon át volt és van hivatva a szenvedő emberiségen segíteni, és mondhatom nagy mértékben az elismerést magának kiérdemelte nemcsak a vidéken, de sőt itt a fővárosban is.

A borbély a foghuzás terén, ifju korában elsajátított gyakorlati képzettsége által tűnik ki, lehetetlen tehát el nem ismerni képzettségét, (ugy van!) Miután, a tapasztalat mutatja e téren való áldásos működésüket, nincs ok a miért onnan el mozdítása-

nak. Diplomás embereink közt is vannak rossz orvosok, ésügyvédek sat. (több felkiáltás: bizony van ám. Derülttség.) Ez áll a borbélyról is. Kinek gyakorlati ügyessége van a foghuzáshoz és hozzájárul a theoretikus képzés a legtökéletesebb foghuzó lesz és pedig olyan, ki bármily fogorvos úrral a versenyt kiállja, sőt egyesek a fiatal korbani elsajátítás folytán: vakmerőség és hidegvériségüknel fogva tuhaladják a fogorvos urakat is. De tény az, hogy a nagy része az emberiségnek ma is csak a borbélyra van utalva, miután városok, mezővárosok és falvakban fogorvos egyáltalán nem szokott lenni, mert ott a fogorvos meg sem élhet. (ugy van!) Ellenben a borbély iparos többféle keresetforrása folytán ma már a falvakban is feltalálhatik. Már pedig hazánk lakosságának nagyobb része kisebb városokban falvakban vannak összetömörülve úgy, hogy a népnek $\frac{3}{4}$ része van utalva csak is a borbélyra a foghuzást illetőleg. De lehetetlen meg nem érinteni több tekintélyes orvos véleményét a fogorvos urak a illetőleg, mely nem más, minthogy azt állítják, hogy gyengébb tanulókból lépnek a fogorvosi pályára. (egy hang: Meglátszik rajtuk.) Ehhez aztán nem kell commentár.

Midőn a civi izált nagyobb államok a borbélyt ma is szükségesnek látják a kis sebészet terén. — iparuk fejlesztését elő is mozdítják, nemhogy azt legkevésbé is csorbitani törekednek, — mint ilyenek elvárhatjuk mi is, mert általán tudva van, hogy a borbélyok az embereknek igen csekély díjért szolgáltatukra vannak.

Ha csak némi tekintetben a tek. orvosi kar elismeri jogos kérelmünket, — erkölcsi, és méltányos támogatásban részesít — rendszeresített és tökéletes borbély foghuzókkal nézhetünk a jövő elé.

Hazánk területén mintegy 6000 borbély és fodrász üzlet létezik, ezekből 5000 a foghuzást ma is tényleg gyakorolja, ellenben a fogorvos urak létszáma oly csekély — alig tehető 100 ra. — Ezen arány legjobban mutatja, hogy jogos e a kérelmünk. Mindebből kifolyólag — nem üldözni, hanem a helyzetünkön okvetlen segíteni kell a magas kormány-nak, mert ha mi nem vetjük latba szavunkat az igazságos ügy érdekében, a nagy közönyben lassan egészen kiszorulunk, a nép bizalmát elvesztjük, kereshetjük a nyomot azután. A foghuzás tudománya áll: a fog állomány ismerete, a fogás gyors áttekin-tése, bátorság, gyakorlat, ügyesség, és tapintatos eljárásból.

Ezenkélekkel ellátva a theoretikus tanulmány nélkül is lehet egy borbély a legkitünőbb foghuzó. Elismert tény, hogy kellő tapasztalattal és előtanul-mánnyal bármely téren a tökéletesség fokára elle-het érni.

Nyílt ész, természetes képzettség gyakran a tudománnyal versenyre kell. Ha vesszük a közel multat csak — azt tapasztaljuk, hogy a sebészettel kapcsolatban a borbélyok nagyon sok képzett és el ismert tanult embereket adtak hazánk-nak, kik ke-vesebb tanulmányukkal, de törekvésük és tadványuk

által serkentve, a tudományt a legtökéletesebben el-sajátították, a legnagyobb bizalmat kiérdemelték nem csak a társadalom alantabbi os tályánál, hanem egyszóval a nagy közönségnél.

Az eddig elősorolt tények alapján kérelmünk jogosultsága egészen tökéletes és kifogástalan alapon áll, annál is inkább, miután ma, begyakorlott foghuzókkal a borbélyokon kívül hazánkban nem rendelkezünk és ezen hiány mással nem pótolható.

Egy pár nagyobb város kivételével, hol fogorvosok vannak — a borbélyra van a társadalom minden rétege utalva, ezek pedig ép oly teljes bizalommal vannak irántuk, mint az orvos urak iránt.

Mindezek alapján kérésünk oda irányul, hogy ezentul a borbélyt a foghuzásban bizonyos betanult ismeretekkel, a foghuzás terén tökéletesíteni és fejleszteni kell. — annyira, hogy ezen kellékekkel ellátva, ifjú kora óta szerzett gyakorlottságával kapcsolatban ebbeli kötelességének mindenkor megfelelni tudjon.

Mindezek tekintetbe vételével nem hiszem, hogy kérelmünknek kellő eredménye nem lenne, de sőt merem állítani, hogy a nagy közönség érdekében — elfogjuk érni kitűzött célunkat.

Egyebekben, csatlakozom Mezey Péter urnak erre vonatkozó határozati javaslatához (éljen!)

tisztelettel Reisz Antal.

Joszt Péter elnök: e tárgy és a kis sebészet tárgyának határozata egyöntetű legyen, mert a foghuzás szorosan tartozik a kis sebészetbe, ajánlom, hogy ezen tárgy is tárgyalassék azonnal, a határozat hozatala pedig mind a két kérdésben egyszerre történjék és a két határozati javaslatból készüljön egy, mely az egész anyagot magában foglalja. Ezerért szükséges hogy Mihelics József urnak a kis sebészetre vonatkozó előadását is meghallgassuk. Az értekezlet ezen indítványt egyhangulag elfogadja.

Ezután Mihelics József veszi át az előadói tisztet a kis sebészet tárgyában.

Határozati javaslatát a következő indokok kapcsán adja elő:

Mélyen tisztelt országos Értekezlet!

Folyó 1887. Május hó 6-án tartott választmány ülésünk alkalmából, csekélységgem részesült azon megtiszteltetésben, hogy ezen országos értekezleten mint a kisebb sebészet előadója szerepeljek. (Éljen!)

Hogy ezen választmányi határozatnak és megálapodásnak milyen nehéz megfelelnem, azt nemcsak a jelen pillanatban érzem, hanem éreztem az előadói tisztség elvállalása után csak hamar, midőn a tárgy fontosságáról bővebben elmélkedni kezdtem.

Megforgattam elmémben, hogy ha a földi dolgok láncsorain végig tekintünk, ha az életérintkezéseink rétegeibe egy futó pillanatot vetünk, ha az emberi társadalom mozgalmas életének fentartó és fejlesztő hatásait szemléljük úgy találjuk, hogy minden vállalkozás illetve minden életnem és üzleti dolognak bi-

zonyos határok között kell élénken mozognia, működési körben fejlődnie, mert különben megszűnik hivatását betöltő vállalat és ipar maradni, és lesz nemcsak czéltéveztetett dolog, hanem oly galvanikus rángatózás, mely nem annyira az élethez, hanem inkább a tengődéshez hasonlít.

Uraim! mélyen tisztelt értekezlet! (Halljuk!) Megforgattam agyamban továbbá azt is, hogy midőn az ember egy épületet akar emelni, tudomást kell vennie az építkezés körülményeiről, illetve a nehézségéről, az építés idejéről, alkalmával sürgősségéről, különösen figyelembe kell venni az építőművész izlését és szellemét, főleg ha az ember magának épít vagy épített szükség ilyenkor, hogy az ember úgy rendezze be épületét, hogy benne kényelmissen lakhassék s beköltözés után a lakást saját életmódjához, szükségéhez és hasznára alkalmazhassa.

Azonban, tisztelt értekezlet, nálunk nem az a baj, hogy nem volna épületünk, mert van, de nagy baj az, hogy ezen épület nem úgy van építve, mint mi szeretnők és óhajtanók, nincs úgy berendezve hogy a szükséghez képest saját életmódunkhoz és saját használatunkra előnyösen alkalmazhatnók, tehát a tények logikájánál fogva nekünk oda kell törekedni, hogy ezen meglevő de kényelmet nem nyújtó épület átalakitassék, czélszerűleg berendeztessék, és a mi fő ügy bővítessék ki, hogy ebben valóságos otthont és olyan tűzhelyet találjunk, mely megfelelő vágyunknak s a mennyire emberileg lehetséges kényelmünknek is; Nos én örömmel vallom be, hogy ezen czélelérése az országos értekezlet nagy bizottságának edigi működése által nagyon meg van könnyítve, amennyiben az az előtanulmányokat megtette, sőt a meghívóban az irányt és módot immár is jelezte, hogy mit, miként és hogyan cselekedjünk, és mily módon járjunk el, hogy czélt érjünk. Erre alább még magam is tüzetesebben rámutatok, mert tisztelt értekezlet, az ügynek nem csak dologi, de erkölcsi oldala is van és itt van szerencsém legkülönösebben a tisztelt országos értekezlet becses figyelmét kikérni, mivel tapasztalásból tudom, hogy egy iparág emelkedéséhez nem csak sok minden szükséges, hanem első sorban az erkölcsi készség kívántatik, mely minden egyes tagot és embert közös határozásra hevit, mert uraim mi nem (gründolni) alapítani akarunk, mint némely szédelgők korunkban, hanem azt akarjuk menteni a káros dicsvágy és beteges hiúságtól, hogy ezen létért való küzdelmünkben, közös erővel odahassunk, és minden erélylyel munkáljunk, hogy a borbély és fodrász ipar szabályoztassék, miként az a kultur államokban immár szabályozva van. Különösen oda kell hatnunk, hogy a borbélyok által gyakorolt kis sebészet vagyis az érvágás, nádalyrakás, köpülözés, sebkötések és többféle, de főleg a foghuzás ne szoritassék hovatóvább és mindinkább szűkebb körre, illetve ne korlátoztassék a végtelenségig, mert akkor a megélhetési feltételek kisiklanak kezeink közül.

Miután azon meggyőződést táplálom, hogy az engem kiküldött választmánynak abbeli nézetét, hogy

miniszterileg helyben hagyandó és ajánlandó tankönyv alapján szerzendő sebészeti ismeretekből, minden város tiszti fő orvosa előtt vizsgát lehessen a borbélyoknak tenni, a mely nézetet a tisztelt országos értekezlet bizonyára osztani fogja, illetve ezen nézetét magáévá tenni annyival inkább sietend, mivel ennek szükség érzésétől lehetetlen, hogy a szaktársak is áthatva ne lenének, miután továbbá ezen eszme valószínűsítését a művelt nyugoti államok példáján kívül hazánknak saját szerű viszonyai is különösen kívánatosnak tüntetik fel, de ezt még a szenvedő emberiség érdekei is sürgetőleg követeli, emél fogva ennek elejtése még a kormány részéről is nem hiba, hanem bűn volna, mert ugyan ki nem tudná közülnök, hogy hazánk némely vidékének gyérszámu lakossága távolról sincs azon kedvező helyzetben, hogy orvost tarthasson és fizethessen, mely esetben az orvost nélküli községekben még is van valaki, ki rendkívüli esetekben rögtön segítséget nyújthat, úgy mint öngyilkosság, vízbefulás, gutaütés, vízér vagy ütér megrepedése, és többféle esetekben kimerné tagadni, hogy ez a bajban szenvedőre nézve véghetetlenül üdvös dolog, de meg az emberiségi szempontból elengedhetetlen kötelesség is.

Belgiumnak, Hollandiának, és Németországnak a lakosság számarányához képest sokkal több orvosa van, mint nekünk és a kisebb sebészet üdvös voltát mégis régesrégén bismerték nem csak, de kultiválják is, menyivel inkább szükséges nálunk, hol némely községtől a megyei kerületi vagy járási orvosok helyei fél napi járási távolságában sem található vagy pláne otthon sincs mindenkör, ha ilyen esetben a kis sebész az előírott módon késedelem nélkül segínyt nyújt a balesetben szenvedőnek, a következőkre nem folyik e ebből is önként, hogy az eszme üdvös volta immár ezáltal is bebizonyítva van.

Ezen felsorolt indokok alapján bátorkodom a mélyen tisztelt országos értekezletet megkérni:

Tekintettel arra, hogy a kisebb sebészet kérdése immár nálunk is annyira megérett, hogy ennek bővebb indokolása fölösleges dolog és időpazarlás volna, tekintettel továbbá arra, hogy ezen kérdésnek életbeléptetése szükségétől nagyban és egészben át vagyunk hatva, továbbá arra, hogy az emberiség érdekében cselekszünk akkor, midőn azon alázatos indítványomat terjesztem elő, — méltóztassék ezen kisebb sebészetnek hazánkban való létesítésére vonatkozó indítványomat elfogadni s egyidejűleg intézkedni arról, hogy ezen ügy pártfogoló véleménynyel a további eljárás illetve foganatosítás végett a budapesti borbély fodrász és paróka készítő ipartestület elnökségéhez áttétesék.

Alázattal

MIHELICS JÓZSEF

Elnök felteszi a kérdést, hogy hozzá járul e az értekezlet a határozati javaslatokhoz:

K r ä m m e r D o m o k o s N a g y K á t a. Azt ohajtaná, hogy egyáltalán azok, kik jelenleg a borbély ipart gyakorolják, vizsgára ne köteleztessenek, a curus pedig egyáltalán nem volna czélszerű a vidéki

szaktársakra nézve, mert ezek nincsenek oly anyagi helyzetben, hogy a költséges tanulmányozás végett üzleteiket ott hagyják.

J o s z t P é t e r úgy hiszi leginkább megoldhatónak a kérdését, hogy a jelenleg iparjogot bíró borbélyoknak a vizsga letételére 3 év engedtessek.

S á f f á r A n t a l azt hiszi, hogy az ifjabb nemzedék, nagyon is hamar elsajátíthatja az ebbeli theoretikus tudományt, mert hisz gyakorlatilag úgy is bírja.

M i h e l i c h J ó z s e f a 3 évi átmeneti intézkedést elfogadja.

Vége az értekezlet határozata folytán, J o s z t P é t e r elnök a következő határozati javaslatot mondja ki:

A nagyméltoságu belügyminiszterium és illetőleg a vallás és közoktatási miniszteriumhoz kérvény nyújtassék be a hazai borbély iparosok nevében, a melyben kérelmeztessek az, hogy németország mintájára sebészi tankönyv bocsáttassék ki, melyből szabadon letett vizsga alapján a kis sebészetet és foghuzást a borbély gyakorolhassa. Átmeneti időnek legalább 3 év engedtetnék.

Azon esetre, ha annak sikere nem lenne, M e z e y P é t e r II. dik indítványa lépne előtérbe és az értelemben kéretnek az egyetemen felállítandó curus, tudni illik, hogy a borbélyok a tanonczlevél alapján is felvétessenek.

Ezután az értekezlet kimondja azt, hogy eddig működött értekezlet nagy bizottság végrehajtó bizottsággá alakuljon és megbízott azzal, hogy az értekezlet határozatai értelmében legjobb, belátása szerint cselekedjék.

Az időközben megjelent R á t h K á r o l y az országos iparegyesület szakosztályi elnöke és a budapesti kereskedelmi és iparkamra alelnöke ezután üdvözli mint házigazda az értekezletet, kívánva sok szerencsét a megkezdett munkához.

Mindig örvend, ha egy iparág mozgalmat indítmert habár külön gyülekeznek saját iparuk érdekében, az kihat a többi iparágakra is.

•A törekvés termékenyíti meg azt a talajt melyből azon terebélyes fa nő, melyet iparnak nevezünk.

Üdvözli a vezér férflakat, kik az országos értekezlet megtartását lehetővé tették és ezzel az emberiség javát előmozdítani törekedtek és azon reményének ad kifejezést, hogy fokról fokra a czél el lesz érhető.

Ezután elnök az ülést, 10 perczre felfüggesztette. De ennek elteltével az idő előre haladottsága miatt az ülés folytatását az értekezlet holnapra halasztotta.

(Folytatás következik.)

Értekezleti mulatságok.

A vidéki szaktársak megérkezése.

Már augusztus 22-ikén egész nap érkeztek a vidéki szaktársak, bejelentve magukat a testületi helyiségben ülésező fogadó bizottságnak. Ugyanaz nap már a rendező bizottság is megkezdette működését.

Délután 3 órakor Kollárovičs József és Reisz Antal vezetése alatt, a szaktársak a királyi lakot tekintették meg.

Ism erkedési estély.

A Wohlfarthi-féle díszes helyiségben tartatott meg augusztus 22 én az ismerkedési estély. Az első pohár köszöntőt Mezey Péter mondotta, éltetve a vidéki szaktársakat; majd Demetrovičs András Nagy-Váradról köszöntö meg a szíves fogadtatást és éltette a fővárosi szaktársakat. Ezután Jozst Péter üdvözölte a vendégeket és ecsetelte az értekezlet fontosságát, Reisz Antal hasonlókat fejteget pohárköszöntőjében. Gruber István Aradról a bpesti szaktársakra emeli poharát. Ezenkívül még mondatnak több pohár köszöntők, de a mely ket feljegyezni nem bírtunk. Az kedélyes multság a hajnali óráig tartott és összetartotta a szaktársak legnagyobb részét.

Fel kell említenünk azt is, hogy a fodrász-segéd-ek egylete testületileg jelent meg és nevében Králik István és Breitfeld Alajos mondott felköszöntőt — éltetve a főnököket, mire Mezey Péter és Reisz Antal felelt, szépen átgondolt beszéddel.

A fényképésznél.

Az értekezleti tagok közül mintegy hatvanan Klósz jóhírű fényképésznél lefényképeztették magukat, a hol bárki is megveheti, vagy utánvét mellett beküldetheti a fényképet. Ára 3 fnt.

Kirándulások.

Augusztus 23-án d. u. 4 órakor a szaktársak egy része a rendező bizottság vezetése alatt a Margit szigetre, másik része a budai hegyek közé rándult k.

Társas vacsora.

A társas vacsora Augusztus 24-én a Fácán vendéglő kerti helyiségében tartatott meg. Mint ilyenkor rendezé- lenn szokott, felköszöntőben nem volt hiány. Felköszöntőket mondtak Mezey Péter, Gruber István, Aradról Reisz Antal, Jozst Péter, Grosz Lambert Szarvasról, szerkesztőnk és Gera János Szegedről. Nagyon sajnáljuk, hogy tudósítónk csak későn érkezett meg a társas vacsorához s így a felköszöntőkből csak Gera János szegedi szaktársunk felköszöntőjét jegyezhet fel a következőkben:

Mélyen tisztelt uraim!

Azon mozgalom, mely iparunk érdekében imitt a fővárosból, mint az ország szívéből megindult s mely úgy látszik felázott bennünket tespedő álomságunkból és az élet fenntartási ösztön által vezérelve, az ország különböző részeiből összejötteünk hogy anyagi érdekeink előmozdítására közös erővel közremunkáljunk — immár lezajlott.

Fiatal koromnál fogva öröm tölti be lelkemet, hogy itt ez alkalommal önökkel együtt lehetni szegedi szaktársaimat képviselni, és a megkezdett munkában a rögzös ut megtörésére önökkel közre munkálni szerencsém van. Örömmel látom a jelenlevő arcokról az ügy iránti lelkesültséget lesugárzani, ezt látva bátor vagyok azon véleményemnek kifejezést adni, hogy ez ztos zálogát képezi célunk elérésének.

Fogadják mindazon férfiak szegedi küldőim szíves üdvözlését és legforróbb köszönését, kik ezen értekezlet létrehozásában fáradoztak és remélem, hogy az összes jelenlevők véleménynyét tolmácsolom — midőn kimondom, hogy az érdemet és az elismerést a budapesti szaktestületet, és annak kiváló ernyedetlen buzgalmu bizottsági tagjait illeti.

Én tehát kívánom, hogy koronázza siker fáradozásait, és a jó sikertelérve — örömmel pihenjenek, fáradozásaik eredménynyén

Éljenek a tisztelt uttörők.

A társas vacsorán nők is vettek részt.

Ott láttuk: Jozst Péterné, Mihelich Józsefné, Kovács Antalné, Küchel Miklósné, Wurmlinger Henrikné, stb. hölgyeket. A diszestársaság a legjobb kedélyhangulatban az éjjeli órákban oszlott szét.

A fodrász-segéd-ek mulatsága.

Ha valaki élvezetes estét akar szerezni magának, akkor mindig ragadja meg az alkalmat, ha a fodrász segéd-ek multságot adnak és menjen oda el.

Ily élvezetes estély volt a segéd egylet által az értekezlet tiszteletére adott hangverseny nyel egybekötött táncvizgalm. A közreműködők mindegyike megérdemelte azt a sürűen aratott tapsot, úgy hogy most igazán megvagynak akadva, kit említsünk első helyen. Legjobb lesz tehát, ha sorrendben meggyünk.

Az „Egyetértés“ dalárda 2 darabot adott elő. Nem kell itt dicsérettel elhalmoznunk, eléggé megállapította saját maga. jó hírnevét.

Dober Gizella nem egy mosolyt esalt ajkainkra a „Bálrendező keservei“ humoristicus költemény elszavalásával. A viharosan felhangzott taps szólt a mellett, hogy Dober Gizella a legtehetségesebb szavalók közé tartozik.

Ezután Dober Ilona énekelt kellemes esengő hangjával „Das Glückchen des Eremiten“ című vig opera egy töredékét Dober Gizella zongora kísérete mellett. A két nővér úgy látszik nagyon jól harmoniál, mert előadásuk oly egybevágó volt, hogy sok színpadnak díszére válhatott volna. Kinek ne szerzett volna nagy élvezetet a kis 11 éves Blazek Eleonora zongora játéka. Kis ujjait oly avatottsággal jártatta végig a fehér billentyűkön, hogy egy idősebb hölgytő sem várhattuk volna különben. Szünni nem akaró taps juttalmazta, a kis hangversenyező játékát.

Haselmayer Róza azzal kezdte a csalogány hangon előadott népdalait „A ki téged csak egyszer is meglátott“ Az igaz, hogy az estély csalogányán sokan ott felejtették szemeiket egyszeri látás után is. Nem kevésbé tüntette ki magát Haselmayer Anna, k zongorán kísérete nővérét. A tapsoknak csak akkor szakadt vége, midőn még egy dallal megtoldotta a műsört, mely ép oly bájosan hangzott el a szabatos zongora kíséret mellett, mint az előző népdalok.

Kászonyi Lajos az „Örült“-et szavalta kifogástalanul, igazán megérdemelte a tapsot.

Kósa József hegedűn, gordonka kísérettel népdalokat adott elő művésziesen és végre Szommer Adolf és Kubovesik Antal „kalapom szememre vágom“ című népdalt adták elő Ziegler Béla zene tanár zongora kísérete mellett, Méltán kell dicsérettel megemlékeznünk ez utóbbiról, ki a mellett, hogy a dalárdát szokott szakavatottsággal vezette, még Sommer Adolf és Kubovesik Antal betanításával is fáradozott.

Az „Egyetértés“ dalárda zászlójára hálából az egylet egy kék-fehér színű szalagot készítettett ezen felirattal: „Az „Egyetértés“ budapesti férfi dalegyletnek a „fodrász-szegédek Önképző köre 1877. aug. 24.“

A szalagot Weidinger Róza és Breittfeld Alajos kötötte fel a zászlóra.

Ezután tánczra kerekedett a fiatalság, mely kivilágos kiviradtig tartott.

A hölgyek közül a következők neveit jegyezhetjük fel:

Veidinger Lujza, Szabó Juliska, Roter Juliska, Baszobszki Matild, Kászonyi Etelka, id. Kászonyi Lajosné, Narnon Józsefné, Pollák Józsefné, Mihelics Józsefné, Blazsek Adolfné, Blazsek Eleonóra Hazelmájer Rózsa, Haselmajer Anna, Szohászky Józsefné, Dóber Gizella, Dóber Ilonka, Dóber Antalné Drágos Jenőné, Sorovecz Irma, Szabolesi Hermina, Ujházi Regina, Lenke Matild, Váraí Juliska, Mezey Péternő, Pérenyi Jánosné, Mezei Ernőné Molnár Lajosné. Réthly Árpádnő, Özv. Zakl Antalné, Rajter Miklósné, Mubályi Juliska, Kohlerné Berta, Kovács Antalné, Kovács Matild, Slekovics Irma, Kecskemétri, Staubach Boldizsárné, Bandenburg kisasszony Fehértemplom, Egyed Francziska, Lantz Katicza, Berliner Szidonia és Helén, Veszlingerné, Dákos Jánosné, Svarcz Izsákné, Cseh Jánosné, Zel Malika, Schneider Józsefné Reisz Antalné, Joszt Péterné, Kazányi Vilmosné, Flachs Béláné, Ritter Ferenczné, Dinat Czeccilia, Králik Istvánné Bartos Álámné, Félegyházi Irén, Engel Henrikné, Hausdorf Józsefné, La Roche Ferenczné. A táncmulatság összes jövedelme 275 frt. 94 kr, kiadása 117 frt 21 kr. tiszta jövedelme tehát 275 frt 94 kr. volt. A rendező bizottság egyuttal köszönetét fejezi ki Blazek Adolfné urhölgynek azon gora átengedéseért, nemkülönben az összes közreműködő hölgyek és uraknak. A felülfizetésekről szóló kimutatást jövő számunkban hozzuk.

Különfélék.

Közelem. A t. előfizetők szives elnézését kérjük, hogy a lapot csak most küldtük szét. De igazolásunkra fel kell hozni azt, hogy az országos értekezletről szóló közleményünk összállítása vette ezen időt igénybe.

A tanonc szakiskolát a budapesti borbély, fodrász és parókakészítő ipartestület f. hó 16-án zárja be. A tanoncok a szakiskola látogatásról és az ott elért eredményről bizonyítványokat nyernek. Itt

meg kell említenünk, hogy az előjáróság elhatározta azt, hogy azon tanonc, ki két tanfolyamról bizonyítványt képes felmutatni, felszabadíttatása alkalmával vizsgáttételre nem köteles, mert tudvalevő dolog, hogy az ipartörvény értelmében már szeptember 1-től kezdve a felszabadítandó tanoncok vizsgára kötelezhetők.

A vidéki szaktársak névsorát, kik az értekezleten részt vettek a mennyire feltudtuk jegyezni itt közöljük: Gruber István, Kristóf György, Schneider Ferencz Arad, Csanády János B.-Csaba, Bernitzky József, Csongrád, Poncsák Lajos, Generál Rudolf Eger, Fasching Elek Felső Eör, Bandenburg M. Fehértemplom, Gyura György Facset, Gulyás Lajos Győr, Mószáros Lajos Halas, Matz János Körmöcz-Bánya, Kiszán Péter Kún-Szt.-Miklós, Tatár László Losonc, Miskolczy Lajos Miskolcz, Horváth Bálint Moór, Jokov György Monor, Demetrovits András és Bánáti Ferencz Nagyvárád, Malatinszky László Nagy-Mihály, Sáffár Antal Nyitra, Bartyik Lajos és Fodor Lajos Orosháza, Bogdanovits Dobrán és Steinmetz János Pécs, Kiss Mátyás Szöreg, Gaál Kálmán, Barna Lajos, Kiss Mihály, Koronaffy Károly és Faubl Ádám Sz.-Fehérvár, Matz Ferencz Selmecz-Bánya, Grosz Lambert Szarvas, Opeltz Péter, Gera János és Mátyás Miklós Szeged, Szöllössy Imre Török-Szt.-Miklós, Toján Károly Vác, Vaek Péter Uj-Vidék stb. Nagyon sajnáljuk, hogy a teljes névsort nem hozhatjuk, azért kérjük vidéki szaktársainkat, ha valakinek neve kimaradt volna, azt velünk közölni sziveskedjenek.

Pénztári kimutatás.

A budapesti borbély és fodrász betegsegélyző és temetkezési egylet 1887. évi első felének forgalmáról a következő kimutatást kaptuk:

1887. évi január 1-én volt a pénztári állás	4420	frt.	57	kr.
Bevétel a félévben	289	"	37	"
Összes bevétel	4709	"	94	"
Kiadás a félévben	129	"	59	"
Pénztári állás	4580	"	35	"
Ebből takarékpénztárban van 2 könyvecskére	3780	"	—	"
Kötvényben	781	"	73	"
(Ebből azonban 400 frt. már lefizettetett és takarékpénztárban van elhelyezve.)				
Összesen	4511	"	73	"
Pénztárnok kezei közt	68	"	62	"

Üzleteladás.

Budapesten a VIII. kerületben egy jó forgalmu

borbély és fodrász-üzlet mellette lakással,

szobabutorzattal együtt azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalnál szerezhető.